Příprava studentů na návštěvu a reflexi představení

Cílová skupina: žáci 2. stupně základních škol, studenti středních škol a gymnázií

history telling

Příběhy Charty 77 : moc slov

Témata,
která se v inscenaci objeví:

- moderní české dějiny
- období normalizace
- Charta 77
- svoboda
- osobní odpovědnost
- odvaha
- občanská angažovanost
- slovo a jeho moc

PŘÍBĚHY CHARTY 77 jsou divadelně-vypravěčský projekt, který přibližuje období normalizace prostřednictvím skutečných osudů dvou mladých lidí – Jirky (18 let) a Lili (19 let), kteří se rozhodli podepsat Chartu 77. Jirka a Lili chtěli žít běžný život, studovat, poslouchat hudbu a navazovat vztahy. Jejich podpis pod Chartou 77 však znamenal dlouhodobé následky pro jejich osobní i profesní život.

Představení **vede k zamyšlení** nad tím, jakou cenu může mít rozhodnutí ozvat se – a jaké následky může mít naopak mlčení. Jeho **cílem je** vyvolat v divácích emoce a ztotožnění se s hlavními postavami přes společný zážitek.

Délka představení:
60 minut + 20 minut debata

Vypravěči:
Ivana Huspeková
Tomsa Legierski

Historytelling pracuje s autentickými lidskými příběhy a představivostí posluchačů. Dopřejte proto studentům možnost příběhy nejprve prožít a vlastní závěry formulovat až následně.

zaslovem.art ivana@zaslovem.art

Příprava před představením

Můžete společně se studenty otevřít témata, se kterými se během představení setkají. Cílem přípravy není studentům předem předat jediný správný názor na odvahu, svobodu nebo občanskou odpovědnost. Důležité je vytvořit bezpečný prostor pro přemýšlení, diskusi a sdílení různých pohledů.

Není nutné studentům předem sdělovat všechny historické souvislosti ani podrobnosti příběhů. Podrobnější fakta je vhodné otevřít až při navazující reflexi.

Aktivita 1: Co pro mě znamená svoboda?

Čas: 10–15 minut

Cíl: Uvědomit si, co všechno může svoboda znamenat v každodenním životě.

Postup:

1. Požádejte studenty, aby každý samostatně napsal tři věci, které si spojuje se slovem SVOBODA.
2. Následně studenti své odpovědi sdílejí ve dvojicích nebo menších skupinách.
3. Společně vytvořte seznam nejčastějších asociací.
4. Otevřete diskusi nad otázkami:
   - Co pro vás znamená žít ve svobodné společnosti?
   - Je svoboda pouze možnost dělat si, co chci?
   - Kde končí moje svoboda a začíná svoboda druhého člověka?
   - Může člověk přijít o svobodu, aniž by byl fyzicky uvězněn?
   - Je svoboda samozřejmost?

Závěrečná reflexe:

Je svoboda hodnotou, kterou si uvědomujeme až ve chvíli, kdy o ni začínáme přicházet?

Vzdělávací cíle a oblasti RVP

Člověk a společnost

- Rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa a kulturních společenství.
- Utváření pozitivního hodnotového systému.
- Rozlišování mýtů a skutečnosti.
- Využívání verbálních textů jako zdroje informací.
- Uplatňování vhodných prostředků komunikace při vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů.

Osobnostní a sociální výchova

- Uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci.
- Uvědomování si hodnoty různosti lidí a názorů.
- Uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů chování.

Reflexe po představení

Dvě aktivity, které studentům umožní reagovat tělem a pohybem, ne jen slovy.

Aktivita 1: Malé rozhodnutí, velké následky

Čas: 10 minut

Cíl: Pochopit, že i rozhodnutí jednotlivce mohou ovlivnit širší společnost.

Postup: Vyzvěte studenty, aby si vybavili nějakou situaci z představení, v níž se někdo zastal druhého člověka, upozornil na nespravedlnost nebo se rozhodl nejednat podle očekávání okolí.

Následně diskutujte:

- Jaké životní plány a přání měli Jirka a Lili?
- Co pro ně znamenalo rozhodnutí podepsat Chartu 77?
- Jak se promítlo do jejich osobního života?
- Co všechno museli riskovat?
- Jakou roli sehrálo jejich okolí?
- Co znamená odvaha v situaci, kdy člověk čelí tlaku?

Pro hlubší diskusi můžete využít následující otázky:

- Co vás na příbězích Jirky a Lili nejvíce překvapilo?
- Dokázali jste se do jejich situace vcítit?
- Změnilo se během představení vaše vnímání období normalizace?
- Co pro vás znamená odvaha po vyslechnutí jejich příběhů?
- Myslíte si, že podobná rozhodnutí musíme dělat i dnes?
- Co si z příběhů odnášíte do vlastního života?

Aktivita 2: Co bych udělal/a já?

Čas: 15–20 minut

Cíl: Přemýšlet o osobní odpovědnosti, odvaze a následcích vlastního rozhodování.

Postup: V místnosti vytvořte pomyslnou čáru od „rozhodně souhlasím“ po „rozhodně nesouhlasím“. Učitel přečte výrok, studenti se beze slov postaví na čáru podle svého názoru. Kdo chce, krátce vysvětlí.

Návrhy výroků:

- Ozval/a bych se, kdybych viděl/a něco nespravedlivého, i kdyby mi hrozil postih.
- Odvaha neznamená nemít strach, ale jednat navzdory strachu.
- Zdánlivě malé rozhodnutí může mít velký společenský význam.
- Mlčet je také rozhodnutí.

Tip pro tichou práci: jako alternativu nebo doplněk mohou studenti napsat krátký dopis Jirkovi nebo Lili.

Závěrečná reflexe:

Existují situace, ve kterých je těžší mlčet než promluvit? A naopak?

Závěrečné poselství pro studenty

Dějiny nejsou tvořeny pouze velkými událostmi, ale i rozhodnutími jednotlivců. Někdy právě rozhodnutí jednoho člověka může ovlivnit životy mnoha dalších.

Odkazy a zdroje pro učitele

- Paměť národa: Jiří Chmel
- Český rozhlas Plus: Lilian Landová aneb Zapomenutý příběh disentu
- Databáze knih: Krycí jméno Studentka (kniha o Lilian Landové)
- Prohlášení Charty 77 (plné znění)